

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών

Τεχνική και ενεργειακή νομοθεσία

Ενότητα 1: Νομοθεσία Δημοσίων Έργων
Η Εκτέλεση των Συμβάσεων

Σκόδρας Γεώργιος, Αν. Καθηγητής
gskodras@uowm.gr

Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή – Στοιχεία Δικαίου
- Νομοθεσία Δημοσίων Έργων
- Νομοθεσία Μελετών Δημοσίου
- Δίκαιο της Ενέργειας
- Δίκαιο του Περιβάλλοντος
- Νομοθεσία Υγιεινής & Ασφάλειας

Εισαγωγή

- Τριών δει μέμνησον τον άρχοντα
- Ότι ανθρώπων άρχει
- Ότι κατά Νόμον άρχει
- Ότι ούκ άεί άρχει

Εισαγωγή(2)

- “Ότι ανήκει σε όλους απολαμβάνει από αυτούς τη λιγότερη φροντίδα. Οι άνθρωποι ενδιαφέρονται περισσότερο γι’ αυτό που τους ανήκει και ολιγωρούν γι αυτό που ανήκει σε όλους”
- Αριστοτέλης “Πολιτικά” (1261b)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων

- “Δεν χρειάζεται να είναι κανείς ειδικός για να συνειδητοποιήσει τις δυσμενείς οικονομικές, πολιτικές και ηθικές συνέπειες της Ελληνικής διαπλοκής, όπου επιχειρήσεις στήθηκαν και διέπρεψαν όχι τόσο χάρη στην επιχειρηματική ευφυΐα, όσο στις ευνιοκρατικές σχέσεις των ιδιοκτητών τους με το Κράτος”
- σελ. 16, “Αν ο Αριστοτέλης ήταν Διευθύνων Σύμβουλος”,
- καθ. Χαρ. Τσούκας , Εκδόσεις Καστανιώτη

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(2)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Συμβατικά τεύχη: Είναι σχέδια και κείμενα που προσδιορίζουν την διαδικασία του διαγωνισμού, το τεχνικό αντικείμενο, την διαδικασία και τους ελέγχους κατασκευής του έργου, τις προθεσμίες εκτέλεσης του έργου κλπ. [άρθρο 17]
- Πρέπει να τηρούνται από τον ανάδοχο και κατά το δυνατόν να ερμηνεύονται ως ενιαίο σύνολο

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(3)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Μελέτη του έργου: Είναι σχέδια και κείμενα που περιγράφουν το έργο. Πρέπει να περιέχει και τις υποστηρικτικές μελέτες (γεωτεχνικές, περιβαλλοντικές κλπ)
- Καλό είναι στην Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (ΕΣΥ) να αναφέρεται η υποχρέωση του αναδόχου για έλεγχο της μελέτης (έστω και η πολύ καλή). Η υποχρέωση αυτή καλό είναι να εμπλουτίζεται και με κάποια αμοιβή
- Περιλαμβάνει και τα ΣΑΥ και ΦΑΥ
- Πριν την υπογραφή της σύμβασης πρέπει να έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι και να περιλαμβάνονται ρητά στο τεχνικό αντικείμενο της σύμβασης, όπως επίσης να περιλαμβάνονται και οι τυχόν πρόσθετες εργασίες που επιβάλλονται για την υλοποίηση των περιβαλλοντικών όρων

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(4)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Εγγύηση καλής εκτέλεσης: Η εγγύηση αυτή είναι συνήθως 5% του προϋπολογισμού της υπηρεσίας και αυξάνει σε συνδυασμό με την έκπτωση [άρθρο 35]
- Συμπληρώνεται με τις κρατήσεις 5% επί των πληρωμών και μειώνεται σύμφωνα με τις εγκεκριμένες επιμετρήσεις

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(5)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Διοίκηση του έργου: Το έργο διοικείται – κατευθύνεται από την Διευθύνουσα υπηρεσία μέσω του επιβλέποντα και των βοηθών [άρθρο 36]
- Παρατηρήσεις κατά την εκτέλεση του έργου γράφονται στο ημερολόγιο του έργου ή/και αποστέλλεται έγγραφος εντολή προς τον ανάδοχο. Οι έγγραφες εντολές πρέπει, με ευθύνη της Διευθύνουσας υπηρεσίας, να είναι σύμφωνες με την μελέτη και την σύμβαση
- Για τυχόν πρόσθετες επείγουσες εργασίες πρέπει να τηρηθεί το άρθρο 56. μόνο για εξαιρετικά κατεπείγουσες εργασίες που δεν επιδέχονται αναβολή πρέπει να γίνεται εγγραφή στο ημερολόγιο του έργου

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(6)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Ημερολόγιο έργου: Το ημερολόγιο πρέπει να συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται σ' αυτό στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 47 και κυρίως οι εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επίβλεψης που είναι σύμφωνες με την σύμβαση, όπως μέτρα ασφαλείας που επιβάλλονται από τα ΣΑΥ, τα μέτρα που χρειάστηκε να ληφθούν και κάθε άλλο σχετικό με το έργο στοιχείο
- Τα ημερολόγια πρέπει να υπογράφονται καθημερινά από τον υπεύθυνο του ΣΑΥ και τον ορισμένο ως επιβλέποντα Τεχνικό του αναδόχου
- Στις περιπτώσεις μικρών έργων που διαρκούν πολύ (πχ. Έργα συντήρησης) η Διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να ορίζει την τήρηση του ημερολογίου κατά συνοπτικότερο τρόπο (πχ. κατά εβδομάδα)
- Στο ημερολόγιο πρέπει να αναγράφονται και οι τυχόν εξαιρετικά κατεπείγουσες εργασίες που πρέπει να εκτελεσθούν διότι δεν επιδέχονται αναβολή και να αιτιολογούνται πλήρως

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(7)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Επίβλεψη έργου: Γίνεται από υπάλληλο της Διευθύνουσας υπηρεσίας και τους βοηθούς του
- Η επίβλεψη αποσκοπεί στον έλεγχο της πιστής εκπλήρωσης από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης, χωρίς δικαίωμα συντονισμού ή καθοδήγησης των συνεργείων και του προσωπικού του αναδόχου.
- Στην πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο της σύμβασης περιλαμβάνονται και οι γενικές υποχρεώσεις όπως η τήρηση όλων των μέτρων ασφαλείας, η προστασία των τρίτων και του περιβάλλοντος κλπ
- Η επίβλεψη έχει υποχρέωση να ελέγχει και την εκπλήρωση αυτών των υποχρεώσεων (μαζί με τις τυχόν άλλες υπηρεσίες πχ. Επιθεώρηση Εργασίας κλπ)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(8)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Υποχρεώσεις του αναδόχου: Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να τηρεί επακριβώς την τεχνική μελέτη του έργου. Τροποποιήσεις θα κάνει μόνο μετά από έγγραφη εντολή της υπηρεσίας.
- Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να έχει μονίμως επί τόπου του έργου μηχανικό (ΠΕ ή ΤΕ) εφόσον δεν παρίσταται μονίμως ο ίδιος. Εάν ο ανάδοχος είναι εταιρεία (ΑΕ ή ΕΠΕ) έχει πάντα αυτή την υποχρέωση και πρέπει να ορίσει τον μηχανικό του έργου. Ο μηχανικός του αναδόχου πρέπει να ορίζεται εγγράφως ως επιβλέπων του έργου με δήλωση ανάληψης (αποδοχής) της επίβλεψης από τον μηχανικό. Πλέον αυτών πρέπει να έχει τα αναφερόμενα στο ΣΑΥ
- Ο ανάδοχος με ευθύνη του επιβλέποντος μηχανικού του έχει υποχρέωση να τηρεί όλα τα μέτρα ασφαλείας και να λαμβάνει όλα αναγκαία μέτρα για την προστασία των τρίτων και του περιβάλλοντος κλπ.

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(9)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Υποχρεώσεις του φορέα κατασκευής-Κυρίου του έργου
- Υπερημερία του κυρίου του έργου: Καθίσταται υπερήμερος και ευθύνεται με αποζημίωση εάν δεν εκπληρώνει τις όποιες υποχρεώσεις του ανεξάρτητα από την υπαιτιότητα
- Ο κύριος του έργου ΔΕΝ καθίσταται υπερήμερος: εάν έχει προβλεφθεί στα συμβατικά τεύχη (Διακήρυξη, ΕΣΥ κλπ) έναρξη εργασιών σε χρόνο μεταγενέστερο από την υπογραφή της σύμβασης (πχ. Από την έκδοση της οικοδομικής άδειας, από την ολοκλήρωση των απαλλοτριώσεων κλπ)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(10)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Υποχρεώσεις και δικαιώματα κοινοπρακτούντων αναδόχων: Οι κοινοπρακτούντες έχουν κοινές όλες τις υποχρεώσεις ως προς τον κύριο του έργου και ευθύνονται καθένας εξ ολοκλήρου, ανεξάρτητα από τα μεταξύ τους ποσοστά. Ακόμη ευθύνονται εις ολόκληρο όλα τα μέλη της τυχόν κατασκευαστικής κοινοπραξίας
- Ορισμός αντιπροσώπου-αντικλήτου: Ο ανάδοχος, εφόσον είναι κοινοπραξία, έχει υποχρέωση να ορίσει με συμβολαιογραφικό έγγραφο τον Αντιπρόσωπο-Εκπρόσωπο της κοινοπραξίας και τον αναπληρωτή του. Ο ανάδοχος οφείλει επίσης να ορίσει αντίκλητο (με αναπληρωτή) για την παραλαβή των εγγράφων της υπηρεσίας, κάτοικο στην πόλη που βρίσκεται η υπηρεσία.

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(11)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Χρονοδιάγραμμα: Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να υποβάλλει στην υπηρεσία χρονοδιάγραμμα, εντός 15 ημερών από την σύμβαση και σύμφωνα μ' αυτή (χρόνοι, τμηματικές προθεσμίες κλπ) που εγκρίνεται (με τυχόν τροποποιήσεις) εντός 10 ημερών. Το χρονοδιάγραμμα αναπροσαρμόζεται σε περίπτωση παρατάσεων
- Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου και πάντως ανά ημερολογιακό τρίμηνο τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεσθούν. Η ποσοτική ανάλυση ανά ημερολογιακό τρίμηνο επιβάλλεται και για την πληρωμή του λογαριασμού [άρθρο 53 παρ. 1]
- Σύμφωνα με το άρθρο 61 παρ. 3 «[...] καθορίζονται υποχρεωτικά στη σύμβαση και κατά την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης, ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά έναν ή το πολύ δύο μήνες ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης.

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(12)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Τμηματικές προθεσμίες: Σύμφωνα με το άρθρο 61 παρ. 3 «[...] καθορίζονται υποχρεωτικά στη σύμβαση και κατά την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης, ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά έναν ή το πολύ δύο μήνες ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης
- Οι ως άνω υποχρεωτικές ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας του ενός τετάρτου (1/4) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας περαίωσης. Το χρονικό διάστημα αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έξι (6) μήνες

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(13)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Οργανόγραμμα: Υποβάλλεται εντός μηνός από την υπογραφή της σύμβασης. Πρέπει να περιγράφονται στοιχεία των στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου και για όλες τις επιμέρους εργασίες. Ακόμη, με την έγκριση του να δίνεται η δυνατότητα τροποποίησης ή/και αναπροσαρμογής του σε περίπτωση καθυστερήσεων λόγω δυσχερειών, αναγκαίων τροποποιήσεων, απρόβλεπτων περιστάσεων κλπ.
- Η χρησιμότητα του είναι πολύ μεγάλη και με μόνο αυτό είναι δυνατόν να γίνει έλεγχος της προόδου των εργασιών από τις πρώτες ημέρες. Πρέπει να συναρτάται με τις τμηματικές προθεσμίες και το χρονοδιάγραμμα.

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(14)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Υποκατάσταση: Η υποκατάσταση προβλέπεται μόνο κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου, δηλαδή στο στάδιο που ακολουθεί την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ του αναδόχου και του κυρίου του έργου, όχι όμως και κατά το στάδιο που προηγείται της κατακύρωσης του διαγωνισμού
- Με τον όρο “υποκατάσταση τρίτων” νοείται η μεταβίβαση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του εργολάβου από την εργολαβική σύμβαση σε τρίτον, όσον αφορά το όλον ή μέρος του αναληφθέντος έργου, κατά τρόπο ώστε να υπεισέρχεται ο τρίτος στην μεταξύ φορέα του έργου και εργολάβου σχέση

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(15)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Κατασκευαστική κοινοπραξία: Επιτρέπεται η σύσταση κατασκευαστικής κοινοπραξία με τους όρους των άρθρων 66 – 67. Είναι δυνατή η σύσταση κατασκευαστικής κοινοπραξίας αμέσως μετά την απόφαση κατακύρωσης.
- Υπεργολαβία: Επιτρέπεται με τους όρους των άρθρων 68 – 69. Υπεργολαβία είναι η σύμβαση με την οποία ο εργολάβος αναθέτει με αμοιβή την εκτέλεση ορισμένων εργασιών σε τρίτο, ο οποίος δεν συνδέεται με νομικό δεσμό με τον εργοδότη (φορέα του έργου) έναντι του οποίου μόνος υπεύθυνος για τις εκτελούμενες εργασίες παραμένει ο εργολάβος
- Εάν ο υπεργολάβος θέλει να είναι και “εγκεκριμένος” πρέπει πρόσθετα να τηρηθεί η διαδικασία των άρθρων 68 – 69

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(16)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- ΣΑΥ & ΦΑΥ: Με την ΥΑ 433/19-9-2000 (ΦΕΚ 1176 Β') καθιερώθηκαν το ΣΑΥ και ΦΑΥ ως απαραίτητα στοιχεία για την κατασκευή και τέλος της παραλαβή κάθε δημοσίου έργου. Είναι πολύτιμα εργαλεία για την πρόληψη του εργασιακού κινδύνου. Πρέπει να συνδυάζεται με το ισχύον νομικό πλαίσιο για την λήψη μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση των σχετικών εργασιών.
- Η τήρηση του είναι απολύτως υποχρεωτική για τον ανάδοχο και πρέπει να ελέγχεται από την επίβλεψη. Παράβαση του ΣΑΥ είναι παράλειψη συμβατικών υποχρεώσεων [άρθρο 61 παρ. 1]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(17)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (ΠΠΕ): Το ΠΠΕ είναι ένα εργαλείο ουσιώδες για τον ποιοτικό έλεγχο των εργασιών. Σύμφωνα με την ΥΑ ΔΕΕΠΠ502/2000 (ΦΕΚ 1265 Β') ο ανάδοχος θα πρέπει να υποβάλλει το Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου, σε δύο (2) αντίτυπα στην Διευθύνουσα Υπηρεσία σε προθεσμία που θα καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και η οποία δεν θα είναι μικρότερη των 30 ημερών ούτε και μεγαλύτερη των 60 ημερών, ανάλογα με την φύση και το μέγεθος του έργου
- Η Διευθύνουσα υπηρεσία εντός 10 εργασίμων ημερών θα πρέπει να επιστρέψει ένα εγκεκριμένο αντίτυπο στον ανάδοχο με τις τυχόν παρατηρήσεις της

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(18)

- Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου
- Το Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (ΠΠΕ):
- Θα περιγράφει τις φάσεις ανάπτυξης του έργου και τις αντίστοιχες δραστηριότητες
- Θα είναι σε συμφωνία με το χρονοδιάγραμμα του έργου
- Θα καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης του έργου

- Το λειτουργικό τμήμα του ΠΠΕ αποτελούν τα προγράμματα ενεργειών. Τα προγράμματα ενεργειών περιλαμβάνουν οπωσδήποτε όλους τους ελέγχους και δοκιμές του έργου

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(19)

- Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου
- Στα προγράμματα ενεργειών:
- Αναλύονται οι φάσεις και οι δραστηριότητες για την κατασκευή κάθε τμήματος (πχ. Εκσκαφή βάθρων) ή λειτουργικής ενότητας (πχ. Κατασκευή άνω διάβασης)
- Καθορίζονται τα σημεία στα οποία απαιτείται έγκριση πριν από τη συνέχιση των εργασιών (σημεία στάσης για έγκριση, ΣΣΕ)
- Καθορίζονται τα έγγραφα αναφοράς που εφαρμόζονται (πχ. Οδηγίες, προδιαγραφές, ΤΣΥ, πρότυπα, συμβατικές απαιτήσεις)
- Περιγράφονται συνοπτικά οι ενέργειες για κάθε φάση και δραστηριότητα (πχ. οι έλεγχοι που θα γίνουν)
- Καθορίζονται τα έντυπα που θα χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή των αποτελεσμάτων (πχ. Έντυπα εργαστηριακών δοκιμών, δελτία ελέγχου-εργασιών κλπ.)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(20)

- Εκτέλεση των συμβάσεων
- Σχετικά με την μετατόπιση των δικτύων ΟΚΩ:
- Σύμφωνα με την διάταξη του πρώτου εδαφίου του άρθρου μόνου του α.ν. 351/1968 στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κατά την κατασκευή, ανακατασκευή ή συντήρηση οδών ή δικτύων υπονόμων ή άλλων δημοσίων έργων ή έργων ΝΠΔΔ απαιτείται η μετατόπιση ή οποιαδήποτε άλλη εργασία στο δίκτυο ή στις εγκαταστάσεις εταιρειών ή οργανισμών κοινής ωφέλειας ή εργασίες για την πρόβλεψη διελεύσεων τέτοιων δικτύων οι δαπάνες των εργασιών αυτών στην έκταση που αντιστοιχούν στην αποκατάσταση της κατάστασης που υπήρχε πριν από την εκτέλεση των έργων, βαρύνουν τι; Πιστώσεις του έργου του Δημοσίου ή του ΝΠΔΔ και προκαταβάλλονται στον οικείο φορέα με βάση τον προϋπολογισμό που συντάσσεται από αυτόν

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(21)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Παρατάσεις προθεσμιών: Αυτές χορηγούνται (υποχρεωτικά) με αναθεώρηση εάν δεν είναι αποκλειστικά υπεύθυνος ο ανάδοχος, μόνο με αίτηση του. Εάν ο ανάδοχος δεν κάνει αίτηση μπορεί να χορηγηθεί υποχρεωτικά η οριακή προθεσμία και το έργο περαιώνεται ως έχει.
- Οριακή προθεσμία: Σε κάθε περίπτωση ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου για επιπλέον χρονικό διάστημα ίσο προς το ένα τρίτο της συνολικής προθεσμίας του έργου και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία) [άρθρο 48 παρ. 7]
- Η συνολική προθεσμία υπολογίζεται με βάση υπολογίζεται με βάση την αρχική συμβατική προθεσμία και τις τυχόν παρατάσεις που εγκρίθηκαν ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία και δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(22)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Παρατάσεις προθεσμιών:
- Καθυστερήσεις – Ποινικές ρήτρες: Εάν οι καθυστερήσεις οφείλονται αποκλειστικά στον ανάδοχο τότε μπορεί να του χορηγηθεί παράταση χωρίς αναθεώρηση και με επιβολή (υποχρεωτικά) των οινικών ρητρών [άρθρο 61 παρ. 2γ]
- Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της συνολικής και των τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται
- Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών ανακαλούνται υποχρεωτικά εάν το έργο περατωθεί μέσα στην συνολική προθεσμία και τις εγκεκριμένες παρατάσεις της [άρθρο 49, παρ. 1]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(23)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Πιστοποιήσεις: Περιλαμβάνονται μόνο οι εργασίες που έχουν εκτελεσθεί, καταμετρηθεί και βρίσκονται μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος, έχει ελεγχθεί η ποιότητα τους και υπάρχουν τα σχετικά εργαστηριακά αποτελέσματα σύμφωνα με το ΠΠΕ (εκτός ενδεχομένως από τις εργασίες σκυροδεμάτων ή άλλες εργασίες που απαιτούν χρονοβόρες δοκιμές, που μπορούν να πληρωθούν με μειωμένη τιμή
- Μπορούν να πληρωθούν και οι εργασίες του τελευταίου μήνα που είναι με μόνο επιμετρητικά στοιχεία, όμως προσοχή στις υπερπιστοποιήσεις. Δεν συμπεριλαμβάνονται πρόσθετες εργασίες που δεν είναι σε ΑΠΕ (εκτός τις επείγουσες του άρθρου 56, εφόσον τηρηθεί η σχετική διαδικασία)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(24)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Πιστοποιήσεις:
 - Οι πιστοποιήσεις συντάσσονται ανά μήνα και η υπηρεσία οφείλει να τους ελέγξει ή να τους επιστρέψει μέσα σε ένα μήνα. Μετά την πάροδο του μηνός ο λογαριασμός θεωρείται εγκεκριμένος με τις ποσότητες που αναφέρονται σ' αυτόν, σύμφωνα με την ΑΕΔ 8/2004. Προσοχή πρέπει η διοίκηση να τηρεί τις προθεσμίες
 - Πάντως, κατά την ΠεντΕφΔωδ.27/2002, εάν επιστραφεί αναιτίως ο λογαριασμός θεωρείται αυτοδίκαια εγκεκριμένος και «[...] ειδικότερα δε και εάν ήθελε θεωρηθεί ότι η έγκριση του 40ου λογαριασμού τελεί υπό την αίρεση της έγκρισης οποιουδήποτε απαραίτητου κατά νόμον τυπικού στοιχείου του έργου, η αίρεση αυτή θεωρείται ότι πληρώθηκε πλασματικά, διότι η Προϊσταμένη Αρχή παρά τη νόμιμη υποχρέωση της παρέλειψε να εγκρίνει κάθε απαραίτητο στοιχείο του έργου που αφορά σε εργασίες εκτελεσθείσες με εντολές και οδηγίες του εργοδότη, επιμετρηθείσες και παραληφθείσες από αυτόν [...]»

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(25)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Πιστοποιήσεις:
 - Μετά την πάροδο του μηνός ο λογαριασμός θεωρείται εγκεκριμένος με τις ποσότητες που αναφέρονται σ' αυτόν
 - «Η ανωτέρω τεκμαρτή, εκ της σιωπής της διευθύνουσας υπηρεσίας, έγκριση της πιστοποιήσεως είναι οριστική και δεν δύναται να ανατραπεί κατόπιν μεταγενεστέρου ελέγχου ή διορθώσεως ή επιστροφής του λογαριασμού προς ανασύνταξη ή επανυποβολή του, ούτε δι' αντιρρήσεων κατά της τελικής επιμετρήσεως ή του προτελικού λογαριασμού ή του τελικού λογαριασμού, που προβλέπουν τα άρθρα 38§4 και 40§§7 και 9 του πδ. 609/1985, ούτε να αναθεωρηθεί κατά τον έλεγχο της τελικής επιμετρήσεως ή την εκκαθάριση του τελικού λογαριασμού, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 38§4 και 40§8 του τελευταίου τούτου πδ. αφού κατά τον εν λόγω έλεγχο και την εκκαθάριση δεν προβλέπεται έρευνα παλαιάς πιστοποιήσεως, εγκριθείσης ρητώς ή εκ του τεκμηρίου της σιωπής της διευθύνουσας υπηρεσίας» [ΑΠ 1451/2006]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(26)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Πιστοποιήσεις:
 - Τόκος υπερημερίας: Επιβάλλεται σε βάρος του κυρίου του έργου σε καθυστέρηση πληρωμών. Πρέπει να έχει υποβληθεί λογαριασμός ακόμα κι αν εκκρεμεί η σύνταξη ΑΠΕ ή ΠΚΤΜΝΕ
 - Αν η καθυστέρηση υποβολής του λογαριασμού οφείλεται στην υπηρεσία (αναμονή σύνταξης ΑΠΕ κλπ) τότε οι εργασίες της πιστοποίησης αναθεωρούνται με τον χρόνο πιστοποίησης και όχι εκείνο της εκτέλεσης [ΣτΕ 1093/2005]
 - Το επιτόκιο του τόκου υπερημερίας υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 του πδ 166/2003 και υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην πιο πρόσφατη κύρια πράξη συγχρηματοδότησης που πραγματοποιείται πριν από την πρώτη ημερολογιακή ημέρα του οικείου εξαμήνου (επιτόκιο αναφοράς) προσαυξημένο κατά επτά ποσοστιαίες μονάδες (περιθώριο)
 - Ο τόκος υπερημερίας οφείλεται από την ημέρα που ακολουθεί την ημερομηνία πληρωμής ή το τέλος της περιόδου πληρωμής που ορίζει η σύμβαση, χωρίς να απαιτείται όχληση

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(27)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Πιστοποιήσεις:
- Παραγραφή αξιώσεων: Η συντέλεση της οριστικής παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του αναδόχου από την εργολαβική σύμβαση
- Χρηματικές απαιτήσεις του αναδόχου παραγράφονται μετά από πέντε (5) έτη από την οριστική παραλαβή, εάν δεν έχει κατατεθεί αγωγή ή προσφυγή
- Ο χρόνος παραγραφής για ποσοτικές και ποιοτικές απαιτήσεις του Δημοσίου σε βάρος του αναδόχου είναι δέκα (10) χρόνια (ΑΚ 693), ενώ οι οικονομικές απαιτήσεις του αναδόχου σε βάρος του Δημοσίου είναι πέντε (5) χρόνια (ΑΚ 250§1)
- Η συντέλεση της οριστικής παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του Κυρίου του Έργου. Μετά την έγκριση του έργου από τον εργοδότη ο εργολάβος απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη για τις ελλείψεις του, εκτός αν αυτές δεν μπορούσαν να διαπιστωθούν με κανονική εξέταση όταν έγινε η παραλαβή του έργου ή αν ο εργολάβος τις απέκρυψε με δόλο [ΑΚ 692] οπότε με την οριστική παραλαβή παύει κατ' αρχήν η ευθύνη του αναδόχου για τυχόν πλημμέλειες του έργου [ΣτΕ 2241/1993]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(28)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Διαταγή Πληρωμής: Δεν εκτελείται διαταγή πληρωμής σε βάρος του Δημοσίου
- Εκτελείται διαταγή πληρωμής σε βάρος ΝΠΙΔ
-

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(29)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών (ΑΠΕ, πρώην ΣΠ): Η σύνταξη τους γίνεται για να τροποποιήσουν τον προϋπολογισμό του έργου ή την τυχόν συμπληρωματική σύμβαση με ή χωρίς νέες εργασίες. Εάν χρειάζονται και νέες τιμές τότε συντάσσεται και ΠΚΤΜΝΕ
- Το ποσό της αναθεώρησης καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου [άρθρο 54§14] και για να περιληφθεί σε πιστοποίηση η αναθεώρηση δεν απαιτείται να έχει εγκριθεί ειδικό κονδύλιο για την αναθεώρηση και η πληρωμή γίνεται από τις εγκεκριμένες για το έργο πιστώσεις, δηλαδή χωρίς να απαιτείται η σύνταξη ΑΠΕ ή να προηγηθεί η σύνταξη ΑΠΕ [άρθρο 54§21.3]
- Σε περίπτωση που το έργο έχει ολοκληρωθεί μπορεί να γίνει και ανάλωση των πιστώσεων που έχουν διατεθεί για άλλους λόγους πχ. Απρόβλεπτα, όπως και ανάλωση των πιστώσεων των τυχόν επί το έλλειτον εργασιών
-

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(30)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών
- Έγκριση ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ: Συντάσσονται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία, προσυπογράφονται από τον ανάδοχο (με επιφύλαξη ή χωρίς) ή του κοινοποιούνται με δικαίωμα ένστασης.
- Κατόπιν υποβάλλονται στην Προϊσταμένη αρχή που οφείλει να τον εγκρίνει ή να τον τροποποιήσει (αιτιολογημένα) ή να τον αναπέμψει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία
- Μόνο μετά την έγκριση του Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματα του για επίλυση της τυχόν διαφοράς [άρθρο 57§8 τελευταίο εδάφιο]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(31)

- Ειδικότερα θέματα εκτέλεσης των συμβάσεων
- Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών
- Αυτοδίκαιη Έγκριση ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ: Με παλαιότερες αποφάσεις τα δικαστήρια είχαν κρίνει την αυτοδίκαιη έγκριση των ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ με την πάροδο τριμήνου από την περιέλευση στην Προϊσταμένη Αρχή.
- Σχεδόν όλες οι ως άνω αποφάσεις συνδύαζαν την έγκριση του ΑΠΕ με την πληρωμή των εκτελεσθέντων εργασιών και προϋπέθεταν ότι οι σχετικές εργασίες ήδη εκτελέσθηκαν με έγγραφη εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και συνήθως υποτίθετο ότι υπήρχε, διότι το Δημόσιο ΔΕΝ προέβαλλε αντίθετο ισχυρισμό, ότι δηλαδή οι εργασίες αυτές είτε ΔΕΝ είχαν εκτελεστεί είτε εκτελέσθηκαν χωρίς έγγραφη εντολή, μάλιστα οι πλείστες εξ αυτών τονίζουν την πλημμέλεια (;!;!;) του Δημοσίου
- Προσοχή: Η αυτοδίκαιη έγκριση ισχύει μόνο για τις προ της 28-2-1996 συμβάσεις (δηλαδή προ της τροποποίησης του άρθρου 4 του ν.2372/1996 που επέβαλλε την Συμπληρωματική Σύμβαση και την προηγούμενη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(32)

- Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών
- Επί έλασσον δαπάνη Επιτρέπεται η ανάλωση μόνο με τις προϋποθέσεις του άρθρου 57§4 (και της προγενέστερης αλλά πολύ διευκρινιστικής Ε.36/05). Προσοχή, ιδίως στα έργα που συγχρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. (βλ. Ε.20/06 παρ. Β.1)
- Απρόβλεπτα με αυτά καλύπτονται ιδίως δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή η όλη κατασκευή καθώς και τα διακριτά στοιχεία της όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(33)

- Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών
- Απρόβλεπτα
- Για την διάθεση των απροβλέπτων συντάσσεται ΑΠΕ που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες, οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων καταστάσεων. Δεν επιτρέπεται με αυτά επέκταση του έργου (να μην τροποποιείται το “βασικό σχέδιο”) ή ποιοτική βελτίωση του (ωραιοποίηση).
- Είναι δυνατή η χρησιμοποίηση των απροβλέπτων για την διόρθωση των ποσοτήτων σε μεταβολή του χαρακτηρισμού των εκσκαφών (σε σχέση με τον προϋπολογισμό) διότι είναι σφάλμα προμέτρησης (πχ. δεν μετρήθηκαν ακριβώς τα βραχώδη και τα γαιώδη μέρη των εκσκαφών) και για όλες τις εργασίες που προβλέπονται στην περιβαλλοντική μελέτη και δεν υπάρχουν στον προϋπολογισμό (προφανής παράλειψη) ή υπάρχουν σε μειωμένη ποσότητα.

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(34)

- Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών
- Τιμολόγια
- Η υπηρεσία πρέπει να συντάσσει προσεκτικά τα τιμολόγια τόσο τους γενικούς όρους αλλά κυρίως τις τυχόν πρόσθετες εργασίες που περιέχονται σε κάθε άρθρο (φορτοεκφόρτωση, σταλία διαφόρων μηχανημάτων κλπ)
- Η μη αναφορά της δαπάνης αυτής σε συγκεκριμένες εργασίες, ενώ σε άλλες αναφέρεται ρητώς, δεν δύναται να καλυφθεί από τη γενική αναφορά στους γενικούς όρους; Του συμβατικού τιμολογίου» [ΣτΕ 582/2004]
- Προσοχή: Κάθε αντίφαση ή έλλειψη στα τιμολόγια καταλήγει πάντα σε βάρος του ΚτΕ
- Με ΥΑ εγκρίθηκαν Νέα Τιμολόγια που είναι υποχρεωτικά για όλους τους φορείς (άρθρο 17, παρ. 5)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(35)

- Νέες Τιμές: Επιτρέπεται η σύνταξη τους με τους όρους του άρθρου 37§6. Δεν επιτρέπεται η σύνταξη για να αντικαταστήσουν προβλεπόμενα υλικά με άλλα ανώτερα προς ωραιοποίηση, εκτός εάν η φύση του έργου τα επιβάλλει και δεν προβλέφθηκαν από την μελέτη.
- Προσοχή: Πρέπει να συμπεριληφθεί η «κρυφή έκπτωση» των συμβατικών τιμών (το γνωστό $\sigma=A/B$)
- Κανονισμός Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών
- Γίνεται με βάση τα συμβατικά τιμολόγια εάν υπάρχει παρόμοια εργασία (για τα επιπλέον ή επί έλασσον στοιχεία κόστους) ή/και τα εγκεκριμένα Νέα Τιμολόγια. Κατ' εξαίρεση μπορεί να γίνει και με παρακολούθηση του κόστους της εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 57§6, εφόσον τηρηθούν σχολαστικά όλα τα αναφερόμενα.

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(36)

- Νέες Τιμές
- Υλικά Εκτός Τιμαριθμικής, εάν υπάρχουν υλικά που δεν περιέχονται στην επίσημη τιμαριθμική (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.) (σπανιότατη περίπτωση λόγω της πληρότητας της Τιμαριθμικής) για την διαπίστωση της τιμής των υλικών απαιτείται Τριμελής Επιτροπή (άρθρο 57 παρ 8γ) που συγκροτείται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία. Εάν τα υλικά αυτά είναι ευρέως διαδεδομένα τότε εφαρμόζεται η έκπτωση και σ' αυτά
- Επείγουσες πρόσθετες εργασίες, εγκρίνονται από την Προϊσταμένη αρχή σύμφωνα με την διαδικασία του άρθρου 56. Δεν πρέπει να γίνεται κατάχρηση αυτής της δυνατότητας και προσοχή στις υπερβάσεις της σύμβασης
- Υπερμερία του κυρίου του έργου, σε περίπτωση που η Διευθύνουσα Υπηρεσία παραλείπει την σύνταξη ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ ευθύνεται γι αυτό, και ο Κύριος του έργου (μετά από όχληση του αναδόχου) καθίσταται υπερήμερος. Εάν υποβληθεί λογαριασμός και δεν πληρωθεί μέσα στο δίμηνο έχει τόκους υπερμερίας

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(37)

- Συμπληρωματικές συμβάσεις, γίνονται μόνο εφόσον τηρούνται αυστηρά οι προϋποθέσεις του νόμου και της Ε.43/1995. Πρέπει να αιτιολογείται πληρέστατα η ανάγκη Συμπληρωματικής Σύμβασης, με ρητή αναφορά στην αιτιολογική έκθεση. Για συμπληρωματικές συμβάσεις άνω του 1 εκατ. Ευρώ χωρίς ΦΠΑ απαιτείται Προσυμβατικός Έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο [άρθρο 2, ν.3060/2002 και ΕλΣυν 48/03] (Κάθε μία συμπληρωματική σύμβαση πρέπει να υπερβαίνει το 1 εκατ. Ευρώ) Εάν υπογραφεί η Συμπληρωματική Σύμβαση χωρίς την τήρηση των διαδικασιών είναι άκυρη
- Η Συμπληρωματική Σύμβαση είναι συνδυασμένη με την κύρια Σύμβαση και ακολουθεί το ίδιο νομικό καθεστώς (παρεπόμενη της αρχικής κατά την ΣτΕ 3075/2004). Για την έγκυρη σύναψη της Συμπληρωματικής Σύμβασης δεν αρκεί η υπογραφή και η έγκριση του ΑΠΕ (και του τυχόν ΠΚΤΜΝΕ) αλλά είναι απαραίτητη και η υπογραφή και ιδιαίτερου εγγράφου Συμπληρωματικής Σύμβασης
- Από την υπογραφή του εγγράφου αρχίζουν να τρέχουν οι προθεσμίες για τον ανάδοχο

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(38)

- Επιμετρήσεις, Απαιτείται να τηρείται τεύχος καταμετρήσεως και να συντάσσονται Πρωτόκολλα Επιμετρήσεων τακτικά (ανά μήνα)
- Πρέπει να υποβάλλονται στην Υπηρεσία που οφείλει να τα ελέγχει και τα να εγκρίνει (να εκδίδει απόφαση Έγκρισης Επιμετρήσεων) [ΣτΕ 2025/2006 και άλλες]
- Για την έγκριση των επιμετρήσεων δεν υπάρχει προθεσμία ούτε στο νόμο ούτε στο ΠΔ, όμως σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν.2690/1999 (Κωδ. Διοικητικής Διαδικασίας) «... τα διοικητικά όργανα οφείλουν να προβαίνουν, αυτεπαγγέλτως, στις ενέργειες που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις εντός των οριζομένων σχετικών προθεσμιών. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται σχετική προθεσμία, η ενέργεια συντελείται εντός ευλόγου χρόνου, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβεί το τρίμηνο».
- Εάν περάσει η προθεσμία αυτή έχουμε αυτοδίκαιη έγκριση και οι επιμετρήσεις αυτές δεν δύναται να τροποποιηθούν μεταγενέστερα [ΣτΕ 3819/2000]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(39)

- Επιμετρήσεις
- Αφανείς εργασίες: Παραλαμβάνονται πάντοτε πριν την επικάλυψη τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται επιτροπή για την παραλαβή τους [Ε.10/94, Ε.26/94 και άρθρο 52]
- Επιτροπή Χαρακτηρισμού Εκσκαφών: Σύμφωνα με το άρθρο 52 παρ. 4 «Ειδικώς ο χαρακτηρισμός των εδαφών που κατασκευάζεται το έργο, γίνεται από δύο ή περισσότερους τεχνικούς υπαλλήλους, που ορίζονται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία.
- Ο ορισμός της επιτροπής αυτής ανακοινώνεται στην προϊσταμένη αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλον υπάλληλο να συμμετέχει στο έργο της επιτροπής. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να ορίσει άλλη επιτροπή για επανέλεγχο και χαρακτηρισμό εδαφών»

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(40)

- Ποιοτικός Έλεγχος: Είναι αναγκαίο και συμβατική δέσμευση να γίνονται όλοι οι ποιοτικοί έλεγχοι που προβλέπουν οι Κανονισμοί, οι Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΤΠ), οι Τεχνικές Συγγραφές Υποχρεώσεων (ΤΣΥ) ή οι Τεχνικές Περιγραφές του έργου κλπ.
- Πρέπει να ζητούνται και τα εργαστηριακά αποτελέσματα και για την πληρωμή των λογαριασμών, εάν δεν είναι χρονοβόρα (πχ. Σκυροδέματα που απαιτούν 28 ημέρες). Οι ΥΑ για το Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (ΠΠΕ) προβλέπουν το ΠΠΕ να περιέχει αναλυτικά στάδια ελέγχου και δοκιμών. [περιεχόμενο ΠΠΕ Ε.23/2001 και ΥΑ ΔΙΠΑΠ/οικ/611/24-7-2001 (ΦΕΚ 1013 Β΄)]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(41)

- Βεβαίωση Περαίωσης: Υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας (χωρίς προηγούμενη αυτοψία όπως υπό ν.1266/72) εφόσον ο επιβλέπων αναφέρει (εγγράφως) στη Διευθύνουσα Υπηρεσία ότι τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες. Μπορεί να υποβληθεί και αίτημα από τον ανάδοχο.
- Εάν κατά την περαίωση υπάρχουν επουσιώδεις ελλείψεις δεν υπογράφεται Βεβαίωση περαίωσης αλλά γνωστοποιούνται με Ειδική Διαταγή στον ανάδοχο οι ελλείψεις και τάσσεται προθεσμία για την αποκατάσταση. Εάν αυτές αποκατασταθούν εγκαίρως από τον ανάδοχο δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης και η Βεβαίωση Περαίωσης αναφέρει ως χρόνο περαίωσης τον αρχικό (άρθρο 71)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(42)

- Τελική Επιμέτρηση: Υποβάλλεται 2 μήνες το αργότερο μετά την Βεβαίωση Περαίωσης. Μαζί με την τελική επιμέτρηση ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλλει και κάθε άλλο αίτημα του που σχετίζεται με την εκτέλεση της σύμβασης (ειδικές αποζημιώσεις, αιτήματα για νέες τιμές κλπ). Εάν υποβληθεί τελική επιμέτρηση καθυστερημένα τότε επιμηκύνεται ο χρόνος συντήρησης και παραλαβής του έργου και επιβάλλεται ποινική ρήτρα (2%0 για 6 το πολύ μήνες)
- Προσοχή: Η τελική επιμέτρηση πρέπει να εγκριθεί εντός δύο (2) μηνών από τότε που (εμπρόθεσμα ή εκπρόθεσμα) υποβλήθηκε. Πρόβλημα παρουσιάζεται εάν υποβάλλονται συγχρόνως και αναλυτικές επιμετρήσεις που έχουν τρίμηνη προθεσμία διόρθωσης (άρθρο 2, ν.2690/1999 και ΣτΕ 349/2005). Εάν περάσει η προθεσμία ελέγχου έχουμε αυτοδίκαιη έγκριση της Τελικής Επιμέτρησης (και συνεπώς και όλων των επιμετρήσεων και των ποσοτήτων που αναγράφονται σ' αυτήν)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(43)

- Παραλαβή: Διακρίνεται σε προσωρινή (γίνεται εντός έξι (6) μηνών) και Οριστική (γίνεται μέσα σε δύο (2) μήνες μετά την πάροδο του χρόνου συντήρησης που είναι συνήθως δεκαπέντε (15) ή δεκαοκτώ (18) μήνες, αλλά μπορεί να ορίζεται στην ΕΣΥ και μεγαλύτερος, μέχρι τρία (3) χρόνια).
- Γίνεται σύσταση Επιτροπής Παραλαβής από την Προϊσταμένη αρχή στην οποία ορίζεται ο Πρόεδρος κατά άρθρο 73 παρ. 3.
- Η Προϊσταμένη Αρχή οφείλει να παρακολουθεί την πρόοδο του έργου της παραλαβής και είναι υπεύθυνη για την όποια καθυστέρηση και την τυχόν επιγενόμενη αυτοδίκαια παραλαβή (παράβαση υποχρεώσεων-καθήκοντος)
- Για την παραλαβή καλείται εγγράφως και με απόδειξη υποχρεωτικά και ο ανάδοχος άλλως η παραλαβή είναι ακυρώσιμη και πιθανώς να επέλθει αυτοδίκαιη παραλαβή

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(44)

- Παραλαβή
- Κατά την Προσωρινή Παραλαβή ελέγχεται η ποιότητα και η ποσότητα των εργασιών και κατά την Οριστική Παραλαβή ελέγχεται και πάλι η ποιότητα των εργασιών
- Για κάθε μία από τις παραλαβές η επιτροπή συντάσσει Πρωτόκολλο όπου υπογράφει και ο ανάδοχος (με ή χωρίς επιφύλαξη) και αποστέλλεται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία στην Προϊσταμένη Αρχή
- Η Προϊσταμένη αρχή πρέπει να το εγκρίνει (με ή χωρίς τροποποιήσεις) εντός τριμήνου από την σύνταξη του (εύλογος χρόνος) άλλως εγκρίνεται αυτοδίκαια
- Σε περίπτωση διαπίστωσης επουσιωδών ελλείψεων η επιτροπή προτείνει μείωση αμοιβής του αναδόχου
- Προσοχή: το τρίμηνο υπολογίζεται από την υπογραφή του Πρωτοκόλλου και ΌΧΙ από την υποβολή του στην Προϊσταμένη Αρχή [ΣτΕ 1623/2003]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(45)

- Παραλαβή
- Μετά την Οριστική παραλαβή αποδεσμεύεται ο ανάδοχος και ευθύνεται μόνο για ποιοτικά ελαττώματα που δεν μπορούσαν να διαπιστωθούν κατά την παραλαβή (ΑΚ 692)
- Η Επιτροπή Προσωρινής Παραλαβής έχει το δικαίωμα διόρθωσης των επιμετρήσεων (άρθρο 73 παρ. 4) και είναι η μόνη που μπορεί να το κάνει αυτό διότι η Διευθύνουσα Υπηρεσία δεν έχει δικαίωμα να διορθώσει εγκεκριμένες επιμετρήσεις. Η Επιτροπή Προσωρινής Παραλαβής είναι η τελική δικλείδα ελέγχου των επιμετρήσεων, γι αυτό να δείχνεται μεγάλη προσοχή. Να γίνεται ΠΑΝΤΑ Προσωρινή Παραλαβή και ΟΧΙ αυτοδίκαιη
- Διακοπή παραλαβής: Αυτή γίνεται μόνο εάν διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις ή πλημμέλειες που να οφείλονται στον ανάδοχο ή να μπορούν βασίμως να του καταλογιστούν. Δεν γίνεται διακοπή για άλλες διαπιστώσεις ή παρατηρήσεις της επιτροπής παραλαβής ή για ζημίες-βλάβες μη οφειλόμενες στον Ανάδοχο

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(46)

- Διακοπή Παραλαβής
- Σε περίπτωση πλημμελειών, μετά την υπογραφή του Πρωτοκόλλου Διακοπής από την Επιτροπή Παραλαβής, η Διευθύνουσα Υπηρεσία οφείλει να εκδώσει Ειδική Διαταγή στον ανάδοχο για να αποκαταστήσει τις πλημμέλειες τάσσοντας εύλογη προθεσμία
- Η αναστολή της προθεσμίας συντελέσεως της αυτοδίκαιης παραλαβής αρχίζει από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της ειδικής διαταγής και διαρκεί μέχρι την άρση (αποκατάσταση) των πλημμελειών
- Εάν η αναστολή ήταν παράνομη η αυτοδίκαιη παραλαβή συντελείται στη νόμιμη προθεσμία χωρίς την αναστολή
- Δεν γίνεται διακοπή για άλλες διαπιστώσεις ή παρατηρήσεις της επιτροπής παραλαβής ή για ζημίες μη οφειλόμενες στον ανάδοχο
- Εάν η διακοπή γίνει για άλλους λόγους και στο τέλος δικαιωθεί ο ανάδοχος θα έχει επέλθει ήδη η αυτοδίκαιη παραλαβή και επομένως δεν θα είναι δυνατός ο έλεγχος των επιμετρήσεων

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(47)

- Αυτοδίκαιη Παραλαβή
- Γίνεται όταν δεν γίνει κανονική παραλαβή, μετά την πάροδο των προθεσμιών. Απαιτείται Ειδική Όχληση και γίνεται τριάντα (30) ημέρες μετά.
- Προσοχή: Με την αυτοδίκαιη προσωρινή παραλαβή γίνεται και αυτοδίκαιη έγκριση των επιμετρήσεων και αυτοδίκαιη έγκριση και της ποιότητας (εάν πρόκειται για οριστική)
- Από την ΣτΕ 588/2004 τεκμαίρεται η υποχρέωση του αναδόχου να υποβάλλει αίτημα προς την Προϊσταμένη Αρχή για να αναγνωριστεί από αυτή (ως μόνη αρμόδια) ότι έχει συντελεστεί αυτοδίκαιη παραλαβή και ακολούθως, σε περίπτωση διαφωνίας, Αίτηση Θεραπείας κλπ.
- Μετά την συντέλεση της αυτοδίκαιης παραλαβής, εφόσον υπάρχει αίτημα του αναδόχου, το σωστό είναι να εκδώσει η Προϊσταμένη αρχή απόφαση για την συντέλεση της αυτοδίκαιης παραλαβής ώστε να μπορεί η Διευθύνουσα Υπηρεσία να εγκρίνει τον Τελικό λογαριασμό και να επιστρέψει τις εγγυητικές επιστολές

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(48)

- Διοικητική παράδοση για χρήση: Πρέπει να γίνεται πάντοτε με Πρωτόκολλο (άρθρο 72). Δεν αναπληρώνει την παραλαβή όμως έχει μεγάλη σημασία σε περίπτωση ζημιών και βλαβών από ανώτερη βία, από τους χρήστες, από τρίτους κλπ. Η διοικητική παραλαβή γίνεται με πρωτόκολλο μεταξύ του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, του επιβλέποντα, του αναδόχου και του εκπροσώπου της υπηρεσίας που εξυπηρετεί το έργο
- Απολογιστικές εργασίες: Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου με άλλο σύστημα εκτός από το απολογιστικό σύστημα ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες όταν του δοθεί ειδική εντολή (βλ άρθρο 55) από την Διευθύνουσα Υπηρεσία που να αναφέρει λεπτομερώς τις εργασίες που θα εκτελεστούν

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(49)

- Απολογιστικές εργασίες: Απολογιστικά μπορούν να εκτελεστούν μόνο εργασίες που δεν μπορούν να τιμολογηθούν από συμβατικά ή εγκεκριμένα τιμολόγια και η τιμολόγηση εργασιών πολύ μικρής ποσότητας (πχ καθαίρεση-κατασκευή μικρών επιφανειών επιχρισμάτων ή σκυροδεμάτων, τοπική μικρή κατασκευή ασφαλτοτάπητα κλπ)
- Πολλές φορές ανατίθενται στον ανάδοχο πρόσθετες εργασίες για φύλαξη των εγκαταστάσεων του ΚτΕ ή για διατήρηση προσωπικού (ή και μηχανημάτων) για λόγους ασφαλείας. Στην περίπτωση αυτή οι εργασίες αυτές είναι απολογιστικές και πρέπει να γίνουν μετά από ειδική απόφαση (ειδική εντολή) και πρέπει να τηρείται το ειδικό ημερολόγιο και το καθημερινό ειδικό δελτίο, [άρθρο 55 παρ. 9]. Χωρίς αυτά δεν είναι επιτρεπτή η πληρωμή των απολογιστικών αυτών εργασιών

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(50)

- Πρόσθετες αποζημιώσεις προς τον ανάδοχο: Πολλές φορές τυχαίνει ο ανάδοχος να απαιτεί κάποιες αποζημιώσεις κατά την εκτέλεση του έργου πχ. τυχόν πρόσθετες δυσκολίες κατασκευής, καθυστερήσεις κλπ. Σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 11 «Αν ο κύριος του έργου καταστεί υπερήμερος ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση μόνο για τις θετικές του ζημίες που προκαλούνται μετά την επίδοση από αυτόν σχετικής έγγραφης όχλησης»

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(51)

- Βλάβες στα Έργα
- Γενικά: Ο ανάδοχος ευθύνεται για κάθε βλάβη στα έργα εκτός της Ανωτέρας βίας (θεομηνία), όμως για να του καταλογισθεί πρέπει η υπηρεσία να διαπιστώσει τις ειδικές πλημμέλειες στις οποίες οφείλεται η βλάβη. Σε πολλές περιπτώσεις η δημιουργία βλάβης από μόνη της δεν αρκεί για να καταλογισθεί ευθύνη στον ανάδοχο αλλά πρέπει συγχρόνως να προσδιορίζεται η ειδική πλημμέλεια του στην κατασκευή του έργου (παραβίαση της μελέτης ή υποχρεωτικών προδιαγραφών ή γενικά πλημμελής κατασκευή οφειλόμενη σ' αυτόν) και η συνάφεια της με την παρουσιασθείσα βλάβη, διότι πχ αυτή μπορεί να οφείλεται σε πλημμελή ή ελλιπή μελέτη ή σε ανεπαρκή ή ελλιπή ή εσφαλμένη τεχνική περιγραφή κλπ. (πχ εσφαλμένος υπολογισμός κυματισμού ή ελλιπή έρευνα υπεδάφους θεμελίωσης σε λιμενικό έργο, κακή προδιαγραφή μόνωσης οροφής, κακός υπολογισμός φορτίων σε κτίριο ή γέφυρα, κακός υπολογισμός πιέσεων-πάχους σωλήνα με συνέπεια την θραύση του κλπ) [ΔΕφΠατρ. 776/1997, ΣτΕ 2410/2000, ΣτΕ 2310/2001]

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(52)

- Βλάβες στα Έργα
- Θεομηνία-Ανώτερη βία: Πρόκειται για απρόβλεπτα γεγονότα (καταστάσεις) που δεν μπορούν να αποφευχθούν με μέτρα επιμέλειας και πρόνοιας και προκαλούν βλάβες στο έργο ή τις μόνιμες εγκαταστάσεις του αναδόχου
- Σε περίπτωση ανώτερης βίας για να αναγνωριστεί αποζημίωση πρέπει ο ανάδοχος να υποβάλλει Ειδική Δήλωση (με περιεχόμενα ακριβώς εκείνα της παρ. 4 του άρθρου 58) εντός 10 ημερών (άρθρο 58§5) εάν το έργο εκτελείται και εντός 20 ημερών εάν το έργο έχει περαιωθεί και αναμένεται η παραλαβή του. Εάν το έργο έχει παραδοθεί σε χρήση την υποχρέωση ανακοίνωσης των βλαβών έχει αυτός που το χρησιμοποιεί
- Μαζί με τις ζημίες από Ανώτερη βία μπορεί ο ανάδοχος να σωρεύσει και θετικές ζημίες που έχει υποστεί και έχουν ως αιτία την ανώτερη βία πχ σταλίες μηχανημάτων-προσωπικού, τυχόν πρόσθετες εργασίας αποκατάστασης στην προτεραιία κατάσταση κλπ

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(53)

- Βλάβες στα Έργα
- Βλάβες από τρίτους: Ο ανάδοχος δεν ευθύνεται για βλάβες από τρίτους, όπως πχ εκσκαφή οδοστρώματος ή βλάβη λόγω διέλευσης ερπυστριοφόρου τρίτου, πτώση αυτοκινήτων σε προστατευτικά κιγκλιδώματα κλπ ή καταστροφή πχ. θυρών-παραθύρων από βανδάλους κλπ
- Στους τρίτους δεν συμπεριλαμβάνεται το προσωπικό και οι υπεργολάβοι του αναδόχου, έτσι ο ανάδοχος ευθύνεται για αυτούς (είναι “προστηθέντες” ΑΚ 334)

Νομοθεσία Δημοσίων Έργων(54)

- Βλάβες στα Έργα
- Βλάβες σε τρίτους: Κατά την ΣτΕ 2279/2003 «... ο κύριος δημοσίου έργου, ... υπέχει αστικήν ευθύνην δια τας ζημίας, τας προκαλουμένας εις τρίτους, εξ αιτίας της εκτελέσεως δημοσίου έργου, έστω και εάν η εκτέλεσις του έργου αυτού έχει ανατεθεί δια συμβάσεως εις ιδιώτην ανάδοχον (πρβλ. ΑΕΔ 14/1993)» και «... το Ελληνικόν Δημόσιον, έχον, κατά τον νόμον, την ιδότητα του κυρίου του ένδικου δημοσίου έργου υπέχει, κατά το άρθρο 105 του Εισαγ. Νόμου Αστ. Κώδικος, αστικήν ευθύνην δια τας ζημίας τρίτων, αι οποίαι προεκλήθησαν κατά την εκτέλεσιν του δημοσίου έργου τούτου, είναι δε αδιάφορον, από της απόψεως αυτής, το γεγονός ότι η εκτέλεσις του εν λόγω έργου είχαν ανατεθεί δια διοικητικής συμβάσεως εις την προμνησθείσαν ανώνυμον εταιρείαν...»
- Για όποια βλάβη σε τρίτους θα υποχρεωθεί η υπηρεσία να αποζημιώσει τους τρίτους, ακολούθως μπορεί να αναζητήσει τα καταβληθέντα στρεφόμενη κατά του αναδόχου (ή ακόμη και κατά του επιβλέποντα, σε περίπτωση δόλου ή βαρείας αμέλειας του

Τεχνική & Ενεργειακή Νομοθεσία

- ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, Σκόδρας Γεώργιος. «Τεχνική και ενεργειακή νομοθεσία». Έκδοση: 1.0. Κοζάνη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: [https:// eclass.uowm.gr/courses/MECH246/](https://eclass.uowm.gr/courses/MECH246/)

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

